

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060204

DOM
2023-03-15
Stockholm

Mål nr
P 14524-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-11-23 i mål nr P 5649-21, se bilaga A

PARTER

Klagande
HS

Motpart
Byggnadsnämnden i Österåkers kommun

SAKEN

Slutbesked för nybyggnad av enbostadshus m.m. på fastigheten XXX i Österåkers kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1907671

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

HS har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, genom ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska upphäva Byggnadsnämndens i Österåkers kommun beslut att neka slutbesked och i stället ge slutbesked för nybyggnad av enbostadshus m.m. på fastigheten XXX i Österåkers kommun.

Byggnadsnämnden i Österåkers kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

HS har anfört i huvudsak följande. Han har nu köpt och monterat en ramp till entrén. Rampen är sex meter lång och den vilar på en gjuten yta om 4,4 meter och därutöver annan hårdgjord yta. En ramp kräver inte en gjuten yta för att vara stabil, säker och ändamålsenlig. Även lutning och bredd på rampen uppfyller ställda krav. På plats finns således en lösning som uppfyller lagstiftningens krav. Varken markarbeten eller ombyggnationer av trappan behövs. En certifierad sakkunnig har i utlåtande bedömt att byggnaden med enkla medel har möjlighet att uppfylla de krav på tillgänglighet och användbarhet som ställs enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Det är orimligt att en praktisk och lämplig entré som husägaren vill ha och som uppfyller samtliga krav på tillgänglighet, inte kan godkännas enbart för att utformningen ändrats jämfört med bygglovsansökan, om utformningen ändå hade godkänts vid en prövning av ansökan utifrån hur det faktiskt blev.

Byggnadsnämnden i Österåkers kommun har anfört i huvudsak följande. Vid byggnationen av enbostadshuset har byggherren frångått bygglovets och inte utfört den i bygglovets redovisade rampen. Vid slutsamrådet fanns det ingen ramp till entrédörren, varför tillgänglighetskraven i Boverkets byggregler (2011:6), BBR, inte är uppfyllda. Byggherren erhöll ett interimistiskt slutbesked och hänvisades till tillämpliga avsnitt i BBR för åtgärden. Vid platsbesök efteråt har byggnadsnämnden inte godkänt att byggherren lagt en stålramp anslutande till vilplanet utanför entrédörren. Stålrampen

uppfyller inte BBR:s krav på rampers bredd, lutning, säkerhet m.m. Tillgänglighetskraven kan inte anses tillgodosedda, då fyra steg (tre steg från den plana ytan utanför entrédörren samt ytterligare ett steg innan man står på parkeringsytan) inte är att bedöma som att det med enkla åtgärder eller medel går att ordna i efterhand. I kommunikationen med byggherren har det uppgetts att det är på grund av utformningen av rampen som slutbesked nekats, inte på grund av rampens material.

REMISSYTTRANDE I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Boverket har anfört i huvudsak följande.

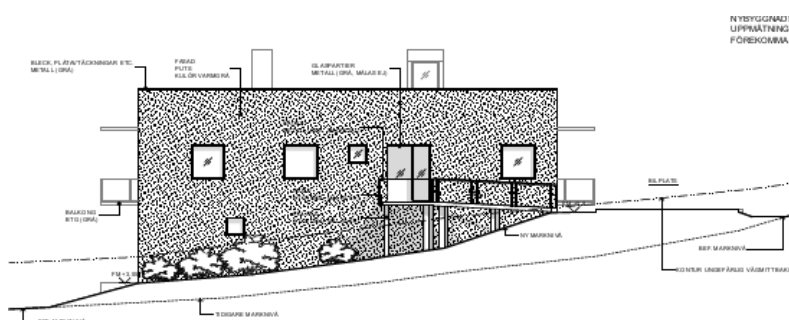
Kravet på tillgänglighet som avser utformning kan med enkla åtgärder, genom en ramp, tillgodoses i efterhand. Den redovisning kring hur kravet på tillgänglighet till entrén ska lösas och som ligger till grund för bygglovsbeslutet måste dock följas. På det underlag som byggnadsnämnden har utgått från när de prövat och beviljat ansökan om bygglov finns en ramp med räcken utritad. Sökanden har senare kommit in med nya relationsritningar och uppgett att det med enkla åtgärder i efterhand går att anordna en ramp enligt BBR 3:132. Boverket tar inte ställning till om detta är en sådan mindre justering i tidigare meddelat bygglovsbeslut, men anser att möjligheten att frångå tillgänglighetskravet inte ensidigt kan göras av sökanden under byggprocessen. Det är i stället något som byggnadsnämnden måste godta inför beslut om bygglov.

Det fanns ett tydligt syfte med införandet av krav på prövning av tillgänglighet som avser utformning redan i samband med bygglovsprövningen. Det var att förhindra att beviljade bygglov inte kunde förverkligas på grund av att kraven på tillgänglighet inte var uppfyllda. Den situationen har uppstått i detta ärende eftersom sökanden frångått den lösning på tillgänglighet som redovisades i bygglovsansökan. Sökanden har inte heller inför bygglovsprövningen åberopat att avsikten är att lösa tillgängligheten i efterhand med en ramp. Mot bakgrund av förarbetena till PBL och att prövningen av utformningen som gäller tillgänglighet ska prövas i lovet samt de krav som ställs på byggherren i 10 kap. 2 och 5 §§ PBL anser Boverket att sökanden är bunden av underlaget i bygglovsansökan.

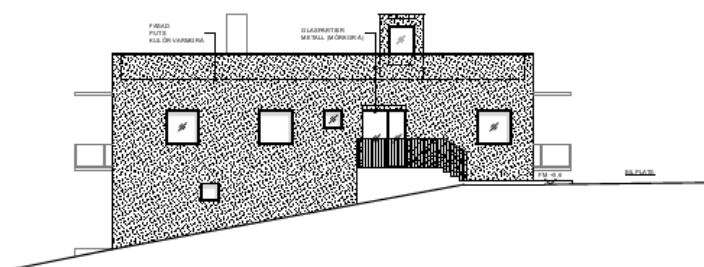
MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i Boverkets bedömning att kravet på tillgänglighet kan tillgodoses i efterhand genom en lösning i enlighet med Henri Söderbloms nu presenterade förslag. Denna utformning skiljer sig dock från det beviljade bygglovets. Mark- och miljööverdomstolen har därför att ta ställning till om denna utformning kan godtas inom ramen för bygglovets.

I relationshandlingarna från den 15 december 2020 och den 15 april 2021 redovisas ändringar i utförandet i förhållande till det beviljade bygglovets. På bygglovsritningen nås entrén via en ramp på pelare, medan relationshandlingen visar en trappa. Även redovisade marknivåer skiljer sig åt mellan bygglovs- och relationshandling.

Utdrag ur bygglovsritningarna.

Utdrag ur relationshandlingarna.

PBL innehåller inte någon möjlighet att bevilja ändring i tidigare meddelat bygglovsbeslut, men vissa mindre justeringar kan godtas (se rättsfallet MÖD 2020:51). Mark- och miljööverdomstolen bedömer att de åtgärder som skiljer sig från bygglovets

är sådana att de utgör avvikelser från bygglovet. Ändringarna utgör inte sådana mindre justeringar som kan godtas av byggnadsnämnden. Tillsammans utgör avvikelserna lovpliktiga ändringar som kräver att en ny ansökan om bygglov görs för att byggnadsnämnden ska kunna ta ställning till dessa. Det har därmed funnits skäl för nämnden att neka slutbesked. Överklagandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Margaretha Gistorp, tekniska rådet Mats Kager samt tf. hovrättsassessorn Alexandra Tavaststjerna, referent.

Föredragande har varit Julia Lodén.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-11-23
meddelad i
Nacka

Mål nr P 5649-21

PARTER

Klagande
HS

Motpart
Byggnadsnämnden i Österåkers kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2021-07-22 i ärende nr 403-34186-2021,
se bilaga 1

SAKEN

Slutbesked för nybyggnad av enbostadshus m.m. på fastigheten XXX i Österåkers kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Österåkers kommun (nämnden) beslutade den 20 april 2021, dnr BN 2017-000419, att med stöd av 10 kap. 43 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, neka slutbesked för nybyggnad av enbostadshus, uppförande av stödmurar och trädfällning på fastigheten XXX i Österåkers kommun. HS överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som avslog överklagandet.

HS har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljö-domstolen.

YRKANDEN M.M.

HS har, som det får uppfattas, yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra länsstyrelsens beslut och meddela slutbesked för den sökta åtgärden.

Till stöd för sin talan har HS anfört i huvudsak följande. Saken gäller utvändigtillgänglighet. I Boverkets byggregler anges kraven för ramper som ska kunna användas av personer med nedsatt rörelseförmåga. I plan- och bygglagen talas om att en byggnad ska vara tillgänglig för personer med nedsatt rörelseförmåga. För aktuellt ärende är det 3:1222 och 3:132 BBR som är av särskild betydelse. För småhus är tillgängligheten till byggnaden tillgodosedd, om det med enkla åtgärder i efterhand går att på tomten anordna en ramp till entrén. Länsstyrelsen konstaterar att vad som är en enkel åtgärd inte närmare är definierat. Han har informerat bygglovsenheten att en mycket väl etablerad svensk tillverkare har standardiserade ramper för handikappade lagerförda. Det går att beställa en sex meter lång fast ramp med avåkningskydd och, vid behov, räcke för omedelbar leverans. Att ingå ett standardiserat köpeavtal med en tillverkare/återförsäljare är att anse som en enkel åtgärd. Det måste vara tillräckligt utrymme i den existerande entrélösningen för att en sådan ramp ska kunna få plats. Basen av den gjutna konstruktionen är 1650 mm bred och för att kunna hantera höjdskillnaden av de tre

befintliga trappstegen krävs en sträcka på sex meter vilket är för handen. Några markarbeten eller andra kompletteringar behövs inte.

Kommunens handläggare har angett att ramp ska vara monterad på plats, finnas att tillgå på fastigheten vid behov och att inget bostadsanpassningsbidrag kommer att lämnas för åtgärden när behov uppstår. Han har svårt att se att det finns stöd i lagstiftning om att en ramp ska finnas monterad när det tydligt talas om att det är tillfyllest om det med enkla åtgärder i efterhand går att lösa. Ett slutbesked är av stor vikt vid nybyggnationer. Vid försenat slutbesked uppstår ekonomisk skada och det är oklart vem som kan ställas till ansvar för dessa kostnader.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna i målet och övervägt vad HS nu anfört. Domstolen instämmer i den bedömning som länsstyrelsen har gjort, med de skäl som länsstyrelsen har angett, med följande tillägg. I en skiss som HS gett in i målet anges en ramp om 4,4 meter, vilket inte uppfyller kravet på att ramp inte får ha lutning som är brantare än 1:12. Vad HS anfört om en sex meter lång beställningsbar ramp och övriga omständigheter visar inte heller att kravet är uppfyllt. Det finns därför inte skäl att ändra det överklagade beslutet. Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 14 december 2021.

Anders Lillienau

Jonas T Sandelius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anders Lillienau och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit beredningsjuristen Katrin Strömberg.